

Sportom do političke promocije

Osim postignutih rezultata, na dodjelu novca sportskim udruženjima u Bosni i Hercegovini (BiH) utječe i politika, a sportaši koji postanu aktivni političari dobivaju bolje uvjete za rad. Zauzvrat, političke stranke preko sporta dobivaju promociju.

Novinari Centra za istraživačko novinarstvo (CIN) iz Sarajeva su otkrili da se budžetski novac namijenjen za sport u nekim slučajevima dijelio bez natječaja i jasnih kriterija, ali i da troškovi nisu pravdani na pravi način.

U proteklih pet godina u BiH je iz budžeta za sport izdvojeno najmanje 61,6 miliona KM. Iznos je veći, s obzirom da je na CIN-ov upit o izdvajanju novca za udruženja odgovorilo tek nešto više od pola državnih, entitetskih i općinskih institucija.

Fuad Kasumović, smijenjeni zamjenik ministra financija i trezora BiH koji je u dva navrata bio u rukovodstvu Nogometnog kluba (NK) Čelik iz Zenice, kaže da se financiranje sporta vrši „odokativnom“ metodom i da se sve svodi na poznanstva: „Ako ste dobri sa nekim, nazovete i sve riješite“.

Boks i pjevačice

Kik bokser Draženko Ninić i bokser Goran Delić iz Banje Luke su u oktobru 2008. godine kao članovi Saveza nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) dobili mandate u skupštinama općina Banja Luka i Laktaši. Od tada su klubovi kojima pripadaju i oni lično dobili najmanje 1,1 milion KM samo od Ministarstva porodice, omladine i sporta RS-a, kojim upravljaju njihove stranačke kolege.

Kroz njihove borilačke manifestacije promovisan je SNSD i

njegovo rukovodstvo.

Kik boks klub Draženko Ninić iz Banje Luke upisan je u sudski registar u martu 2007. godine, a Ninić je predsjednik kluba. Njegov sportski i politički kolega Goran Delić je u septembru 2005. godine osnovao Profi-boks kamp Crvena zvijezda u Gradišci.

Delić kaže da mu je bolje krenulo otkako je ušao u politiku, jer su dobili podršku Ministarstva koju do tada nisu imali. Ipak, dodaje da u politiku nije ušao iz koristoljublja već zbog ideala i poštovanja prema predsjedniku stranke Miloradu Dodiku.

Boksterski klub Slavija u pet godina je od ministarstva dobio 194.600 KM, dok su Draženko Ninić i Goran Delić veće iznose dobijali za pojedinačne borilačke manifestacije. (Foto: CIN)

Revizori iz Republike Srpske (RS) upozoravaju da za borilačke manifestacije koje su u Banjoj Luci održali Ninićevi i Delićevi klubovi nije bilo kontrole utroška sredstava i da je plaćanje vršeno gotovinski, naruke, a ne preko računa.

Ninić i Delić su tokom 2008. godine u Banjoj Luci održali po tri borbe na kojima su se borili za titule šampiona. Te godine je Ministarstvo njihovim klubovima odobrilo ukupno 612.040 KM za organizaciju borilačkih manifestacija.

Novinari CIN-a su izvršili uvid u izvještaje Ministarstva za tu godinu. Oni se sastoje od kopiranih računa iz kojih nije u potpunosti jasno ko i kada ih je napravio.

Između ostalog, računi pokazuju da je Niniću isplaćeno ukupno 80.000 KM, a Deliću 70.000 KM honorara.

Pjevačici Jeleni Karleuši je za nastup na jednoj od manifestacija plaćeno 17.500 KM, a nastup Svetlane Cece Ražnatović je koštao 100.000 KM.

Poređenja radi, amaterski Bokserski klub Slavija koji postoji preko 50 godina i za koji su boksovala mnoga velika imena, kao što su evropski prvak Marijan Beneš i olimpijski prvak Anton Josipović, je od Ministarstva u periodu od 2007. do 2011. godine dobio 194.600 KM.

Ninić i Delić su 2008. godine dobili novčanu pomoć i od Grada Banje Luke u čijoj je skupštini Ninić od oktobra te godine vijećnik, ali i član Savjeta za sport koji utvrđuje prijedloge za financiranje sportskih kolektiva i pojedinaca. Na zahtjev kluba Draženka Ninića, Skupština je 8. decembra odobrila 150.000 KM za sufinanciranje manifestacije koja je održana pet dana kasnije.

Marijan Beneš, nekadašnji član Slavije i bivši prvak svijeta u boksu, vodi školu boksa Feniks u Banja Luci koja ne dobija novac od Ministarstva za porodicu, omladinu i sport. (Foto: CIN)

Ministarstvo porodice, omladine i sporta RS-a je klub Draženka Ninića financiralo i u 2009. godini – sa ukupno 495.000 KM. Prema priloženim računima za jednu od manifestacija, vidi se da su Ninić i Delić dobili honorare od po 50.000 KM, a pjevačica Lepa Brena 120.000 KM.

Sekretar Ministarstva Dejan Erešić kaže da će RS uvijek podržati manifestacije u kojima će ovaj entitet biti centar svijeta, makar na jedan dan: „Uvijek će se podržati svjetska prvenstva, pa u čemu god“.

Tomislav Marić, predsjednik Bokserskog saveza RS-a i savjetnik ministra za sport, kaže da su ovi mečevi odvlačili puno novca iz budžeta, ali da su to ipak bile borbe za titule. Međutim, dodaje da se titule Delića i Ninića teško mogu porediti sa uspjesima Ante Josipovića i Marijana Beneša, jer su nekada svi borci boksovali u jednoj verziji, a danas ih ima mnogo.

Sukobljen interes

Zakoni o sukobu interesa BiH, entiteta i Brčko distrikta zabranjuju spajanje funkcija u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti sa funkcijama ovlaštenih osoba u udruženjima koja se financiraju iz budžeta.

Tomislav Marić, predsjednik Bokserskog saveza RS i savjetnik ministrice za porodicu, omladinu i sport RS, kaže da bi se trebalo ulagati i u amaterski boks, s obzirom da je to olimpijski sport. (Foto: CIN)

Zvaničnici na razini BiH i Federacije BiH (FBiH) ne mogu biti ovlaštene osobe u sportskim udruženjima koja se financiraju iz budžeta sa bilo kojeg nivoa vlasti sa više od 50.000 KM godišnje, dok se to u Brčko distriktu odnosi samo na financiranje iz budžeta Distrikta. U RS-u se ta odredba odnosi na budžetsko financiranje općina i entiteta, ali u iznosu većem od 100.000 KM.

Republička komisija za utvrđivanje sukoba interesa u organima vlasti RS-a provela je samo jedan postupak iz oblasti sporta – protiv bivšeg načelnika Foče Zdravka Krsmanovića. On je bio predsjednik kluba i Upravnog odbora Fudbalskog kluba (FK) Sutjeska tokom većeg dijela perioda u kojem je Općina Klubu uplatila 510.767 KM. Utvrđen je sukob interesa, ali s obzirom da je Krsmanović podnio ostavku na funkcije u Klubu, nije dobio nikakve sankcije.

Centralna izborna komisija BiH (CIK), nadležna za provođenje Zakona o sukobu interesa za nivo vlasti u BiH, FBiH i Brčko distriktu, je do sada kaznila dvije osobe.

Dželaludin Muharemović je u julu 2010. godine kažnjen sa 1.500 KM kao vijećnik Općine Novo Sarajevo i direktor FK Željezničar, jer je Klub u 2009. godini financiran sa više od 50.000 KM budžetskog novca.

Novčanu kaznu u iznosu od 2.000 KM dobio je i džudista Amel

Mekić, vijećnik u Općini Centar Sarajevo i član Džudo kluba City Centar. U odluci CIK-a iz marta 2011. godine je navedeno da je Mekić koristio svoj položaj da bi utjecao na donošenje odluka Općinskog vijeća Centar o budžetima za 2009. i 2010. godinu u koje su uvršteni grantovi o dodjeli novčane pomoći njemu, odnosno njegovom klubu.

Amel Mekić, osvajač brojnih medalja i trostruki učesnik Olimpijskih igara, novčano je kažnjen zbog sukoba interesa. (Foto: CIN)

Mekić, koji je više puta predstavljao BiH na olimpijskim igrama, kaže da je od Općine dobio novac za operaciju koljena koje je ozlijedio u borbama.

Iako CIK i Komisija mogu i sami pokretati postupke, u CIK-u kažu da se može desiti da slučajevi prođu nekažnjeno, ukoliko ih niko ne prijavi.

Pola miliona bez natječaja

Budžetski novac se u nekim slučajevima dodjeljuje sportskim klubovima bez jasnih kriterija i mimo natječaja, kao i bez adekvatne kontrole utroška sredstava.

Košarkaški klub Igokea iz Aleksandrovcu, čiji je veteran i počasni predsjednik sadašnji predsjednik RS-a Milorad Dodik, od Ministarstva porodice, omladine i sporta RS-a je bez natječaja 2010. godine dobio pola miliona KM.

Nenad Dmitrović, revizor Službe za reviziju RS-a, kaže da se revizori nisu uvjerali da je ispoštovan Pravilnik o dodjeli sredstava za sport prema kojem se zahtjevi za dodjelu dostavljaju do juna, a Igokei je novac odobren u oktobru: „Protekao je rok. Nije ništa sporno da se tom klubu dodijeli 500.000 KM, samo se mi nismo uvjerali na osnovu kojih mjerila i kriterija“.

Igokea je novac dobila za sudjelovanje u regionalnoj

košarkaškoj NLB ligi, a trošen je za plaće igračima, menadžerske provizije, hotele, prijevoz, nabavku opreme i slično.

Proko Dragosavljević, bivši ministar porodice, omladine i sporta RS, saslušan je u oktobru 2011. godine u Narodnoj skupštini RS zbog negativne ocjene revizora. Tokom njegovo mandata KK Igokea je samo u 2010. godini dobio 500.000 KM. (Foto: CIN)

Ministarstvo je u mandatu Proke Dragosavljevića finansijski podržalo i FK Crvena zemlja iz Nove Vesi kod Srpcu, odakle je i sam ministar. Na čelu ovog kluba bio je Neđo Ilić, dugogodišnji direktor JP Šume RS-a, kasnije i pomoćnik ministra za šumarstvo ovog entiteta. Crvena zemlja je u međuvremenu prestala funkcionisati, a Ilić je početkom oktobra ove godine uhapšen zbog sumnje za zloupotrebe povezane sa Šume RS-a.

FK Crvena zemlja je od 2007. do 2011. godine, kada se takmičio u nižim ligama RS-a, dobio 164.505 KM. FK Borac iz Banje Luke je dobio 277.500 KM u istom periodu u kojem je, između ostalog, bio prvak i osvajač Kupa BiH.

Prema podacima iz Ministarstva porodice, omladine i sporta RS-a, FK Crvena zemlja je veći dio novca – 159.612 KM – potrošio za izgradnju igrališta i tribina te radove kao što su postavljanje rasvjete i popravak svlačionica. Sve ugovore su potpisali Neđo Ilić i Proko Dragosavljević.

Direktor Kluba Ljubo Rakić kaže da su, uglavnom, privrednici iz tog mjesta davali svoj novac, ne tražeći izvještaje o utrošku: „Garantujem u 95 posto da te pare nikada nisu stigle u Crvenu zemlju. Ovo su velika sredstva da bi došla u naš klub, a da se to ne bi osjetilo“.

Dejan Erešić, sekretar Ministarstva, kaže da postoje dokazi da je novac uplaćen, ali da instituciju ne interesuje ko će u

klubu o tome biti obaviješten.

Iz Ureda za reviziju institucija u FBiH kažu da se novac za sport i u ovom entitetu dijeli bez jasnih kriterija, ali i da korisnici često ne dostavljaju izvještaje o utrošku.

Primjerice, Federalno ministarstvo kulture i sporta je u 2010. godini dalo NK Gošk iz Gabele 70.000 KM za izgradnju tribina, iako dvije godine ranije nisu namjenski utrošili dodijeljena sredstva.

U 2008. godini su dobili 120.000 KM, također, za izgradnju tribina. Revizori su pronašli da je gotovo 70.000 KM potrošeno za vraćanje kredita. Unatoč tome, Komisija za nadzor utroška tekućih i kapitalnih transfera u oblasti sporta je prihvatila njihov izvještaj.

Direktor Goška Pero Pavlović kaže da su revizori pogrešno protumačili podatke i da je moguće da su u jednom trenutku iz banke povukli njihov novac sa računa, ali da je to sigurno poslije vraćeno i namjenski potrošeno na stadion.

Stadion FK Crvena zemlja iz Nove Vesi – nakon nekoliko godina napredovanja u ligi, ovaj klub se više ne takmiči. (Foto: CIN)

Revizorka Belma Mušinović kaže da taj odgovor nema logike i da su oni radili izvještaj na bazi dokumentacije. Objašnjava da ministarstvo ima mogućnosti da kontroliše utrošak sredstava, ali da je problem što se sa korisnicima grantova ne potpisuju ugovori zbog kojih bi za takve propuste mogao biti pokrenut i sudski spor.

Putovanja političara na sportske događaje

Čak i političari koji nisu sportaši mogu ostvariti korist ili se promovisati kroz sport – pojavljivanjem u javnosti sa uspješnim sportistima ili besplatnim putovanjima sa reprezentativnim selekcijama koje se financiraju iz budžeta.

Godinama traje praksa da predstavnici vlasti i političkih stranaka putuju sa nogometnom reprezentacijom.

Jedan od primjera se desio 2009. godine, kada je Federalno ministarstvo kulture i sporta dalo BH Airlinesu 114.400 KM na ime troškova duplog charter-leta na relaciji Sarajevo – Tallin. Vlada FBiH je odobrila sredstva iz tekuće budžetske rezerve koja se koriste za nepredviđene izdatke, navodeći u odluci da je novac dodijeljen „za potrebe A reprezentacije BiH koja putuje na kvalifikacionu utakmicu za učešće na Svjetskom prvenstvu u Južnoafričkoj Republici 2010“.

Detalj iz svlačionice FK Crvena zemlja koji je u pet godina od ministarstva na čelu sa Prokom Dragosavljevićem iz SNSD-a dobio 164.505 KM. (Foto: CIN)

Od ukupno 121 osobe sa spiska putnika, u Estoniju ih je otputovalo 109, od čega 19 predstavnika Vlade FBiH i federalnih ministarstava. Uz tadašnjeg ministra kulture i sporta Gavriela Grahovca, putovale su i njegove kolege iz ministarstva: Mustafa Demir i Zdenko Čabrilo, bivši federalni premijer Mustafa Mujezinović, ministri Nail Šećkanović i Perica Jelečević, zatim tajnik Vlade Ismet Trumić, ali i sadašnji ministar Salmir Kaplan koji je tada bio glasnogovornik Stranke demokratske akcije (SDA).

Mustafa Demir, tadašnji pomoćnik ministra za sport, danas umirovljenik, kaže da je bilo logično da on bude tu, s obzirom da je sport njegov resor: „Sve što je bilo dodatno, mi smo plaćali, ali nije bilo dodatnih troškova, jer je morao ići avion“.

Iz Federalnog ministarstva kulture i sporta naveli su da je izvještaj o utrošku sredstava „opravdan računom BH Airlinesa“.

Federalna revizorka Belma Mušinović kaže da revizori taj račun nisu našli.